

Souhrn online diskuze k virtuální hospitaci

Český jazyk a literatura: Praktická aplikace teoretických poznatků z hláskosloví

(diskuze proběhla 24. 3. 2011)

Analýza výuky

1. Úvodem proběhla krátká charakteristika gymnázia Open Gate v Babičích – je to jediná česká kolejní škola. Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace vyučující dr. Kostečka charakterizoval takto: Studují tu žáci s velmi různorodou „startovní pozicí“, ale v českém jazyce a literatuře je to podobné jako v běžných školách. Přesto je výuce českého jazyka a literatury věnováno více prostoru – 5 hodin týdně, proto je možno věnovat 2 hodiny týdně přímo výuce jazyka. Hlavní rozdílnost studia na této škole spočívá v důrazu na výuku v angličtině.
2. Pan učitel charakterizuje učební plán jako lineární – v 1. ročníku hláskosloví a sdělovací styl, v 2. ročníku nauka o slovní zásobě a publicistický styl, ve 3. ročníku syntax a hlavně syntax textová a odborný styl, ve 4. ročníku je jazyková složka redukována, hlavně administrativní styl, rétorický styl, částečně umělecký styl a esejistický styl.
3. Pro výuku jsou využívány učebnice, jejichž autorem je sám vyučující. Dr. Vejvodová souhlasí s využitím schopnosti abstrakce u žáků.
4. V hodině převažovala frontální výuka, šlo o velmi kvalitní použití – pan učitel komentuje, že frontální výuka má své místo – je časově nejvýhodnější – musí být správně využita a realizovaná. Nesmí ale dominovat přespříliš – učitel musí být dobrý řečník. Hodina byla o zvukové stránce jazyka – tam má své opodstatnění.
5. Teoretická cvičení byla obtížná, výborné bylo zařazení prostoru pro sebehodnocení spolu s dobře použitými pozitivními reakcemi učitele. Pan učitel to komentuje tak, že rád učí a že podle něj žáci poznají, kdo je rutinér a kdo učí s nasazením.
6. Metody nácviu mluveného projevu jsou rozmanité. Jak pan učitel volí témata pro taková vystoupení? Pan učitel říká, že to má být téma, o kterém jsou schopni něco říci (koniček...) a zároveň je to pro třídu obohacující. Musí to být předneseno velmi kultivovaně, doprovázené prezentací. Důraz je kladen na mluvené slovo. Velmi zajímavá jsou vystoupení i třeba nevýrazných žáků.

7. Jsou žákům dávána kritéria pro hodnocení vystoupení druhých? Ano – bezprostředně po vystoupení probíhá diskuze a hodnocení s cílem pomoci, aby to „příště bylo lepší“.
8. Ve třídě není příliš mnoho žáků (18) a je to velmi heterogenní skupina (i různé národnosti). Jaká je individuální péče o žáky? Pan učitel to komentuje tak, že vzhledem k tomu, že je to kolejní škola, tak třeba konzultace probíhají po celý den. V hodinách probíhá výuka podobně jako v obvyklých školách. V hodinách je třeba klást důraz na to, že vždy je možné položit dotaz.
9. V čem je práce na tomto gymnáziu pro pana učitele jiná než na běžných školách? Jinakost je v tom, že přicházejí různorodí žáci a každému je třeba se věnovat jinak (např. dětem z domovů nebo z rozvrácených hodin). Např. přicházejí děti s vysokým IQ, ale bez sebemenších návyků se učit – to je třeba „trénovat“.
10. V hodině bylo patrné nenásilné uplatnění mezipředmětových vztahů – vazba mezi češtinou a angličtinou. Používá pan učitel i další? Velmi často uplatňuje vztahy mezi angličtinou a češtinou, např. u hlásek, které v češtině nejsou (široké samohlásky, th...). Podobně i v syntaxi.
11. Shrnutí paní dr. Vejvodové – nejdůležitější je osobnost učitele, což bylo na zhlédnuté hodině patrné (partnerský přístup k žákům, didaktická zdatnost, odbornost...).

Komentáře a postřehy

1. Některá látka přesahuje látku střední školy (suprasegmentální vztahy) – pan učitel je velmi důsledně vybírá. Aby žáci zvládli literaturu, musí zvládnout velké množství pojmů (tropy, figury, metonymie, hyperbola, parabola...), u dalších oborů je tomu také tak (např. biologie). Pan učitel látku vysvětlí, zdůvodní, zařadí do souvislostí. Na gymnáziu má tato látka z důvodu dalšího studia žáků na VŠ své místo.
2. U některých žáků byla patrná velmi špatná zdatnost v hlasitém čtení. Panu učitel souhlasí s tím, že by mohl být kritičtější, ale komentuje to tak, že na tuto dovednost má hodiny zaměřené, takže v této hodině spíše povzbuzoval.
3. Pokoušel se pan učitel někdy učit formou integrované výuky? Ne cíleně, ale byl nucen někdy tak vyučovat (v angličtině).
4. V jakém poměru je zastoupena literatura a mluvnice? Naprosto rovnocenně oproti ještě přetrvávající tradici – důraz na literaturu.
5. Na škole se skládá maturita česká i mezinárodní. Žáci většinou skládají obě maturity.

6. Jak v praxi probíhá hodnocení ústního projevu? Po vystoupení třída provede zhodnocení a pak provede hodnocení pan učitel. U tabule (tradičně) se nezkouší. Žáci vždy dopředu vědí, kdy a z čeho budou zkoušeni. Jak to pan učitel zvládne se všemi žáky? Začne v únoru a do začátku června to zvládne – při dvouhodinové dotaci pohodlně.
7. Podle pana učitele on i žáci na přítomnost kamer zapomněli velmi brzy, hodina byla zcela normální.

Peter Krupka, netmoderátor